

1.3.3 Hoofdpijnen 2012 aangepaste examens

a. kandidaten met een visuele of auditieve beperking

Voor blinde kandidaten en andere kandidaten met een visuele handicap moet een soms deels ook inhoudelijk aangepast schriftelijk examen worden besteld met een afzonderlijk formulier, te bestellen bij IBG. Op dit formulier worden geen bestellingen gedaan voor kandidaten met een leesbeperking (dyslexie): die bestellingen gaan via het integrale standaard formulier.

Ook voor kandidaten met een auditieve beperking is alleen bij digitale examens een aanpassing nodig. Bij de bestelformulieren voor de examens die in september door DUO aan de scholen worden gestuurd, is aangegeven hoe de aangepaste examens kunnen worden aangevraagd.

b. standaard grotere letter. Nog groter: zelf doen

Alle schriftelijke examens zijn sinds 2007 gedrukt in een grotere letter (punt 11). Aan de hand van voorbeelden op Cito.nl kan de school vaststellen of de vergrote en op onderdelen aangepaste letter recht doet aan de beperking van de dyslectische kandidaat, of dat voor en vak/examen verdere vergroting nodig is. Als dat laatste het geval is, dient de school de tekst-CD te bestellen (PDF), aan de hand waarvan een vergrote druk kan worden gemaakt. Voor het tweede tijdvak wordt de tekst-CD aan alle scholen gestuurd.

c. vergroting en afbeeldingen, meten of tekenen.

Bij vergrote opgaven kan zich de situatie voordoen dat een meting of tekening in het vergrote examen niet tot een goed resultaat kan leiden, of dat essentiële grijsnuances wegvallen. Om dat te voorkomen is de standaard aanwijzing voor kandidaten: gebruik voor afbeeldingen, tekeningen, grafieken en tabellen altijd de originele opgave.

*N.B. vanaf 2013 gelden nieuwe regels ten aanzien van grootschrift, die nieuwe regels gelden **nog niet** bij de centrale examens 2012.*

d. audio

Kandidaten met een leesbeperking (dyslexie) kunnen recht hebben op audio (voorlezen). In beginsel kan de school dat regelen door het inzetten van een individuele voorleeshulp. Omdat bij de grote aantallen kandidaten dat in het eerste tijdvak voor scholen moeilijk uitvoerbaar kan zijn, wordt de audio voor het eerste tijdvak ook in digitale vorm geleverd.

Op bestelling zijn voor het eerste tijdvak voor kandidaten met een leesbeperking twee soorten audio-voorziening leverbaar: een verklankbare pdf waarbij de kandidaat met spraaksynthese teksten of tekstgedeelten/woorden kan omzetten in kunstmatige spraak, en een daisy-cd-rom waarop de teksten met natuurlijke stem zijn ingesproken. De school dient zich ervan te vergewissen dat de spraaksynthesoftware kan omgaan met de PDF. Dat is eenvoudig te checken omdat de PDF niet afwijkt van de op Cito.nl gepubliceerde oude examens.

Voor beide is een computer nodig en speciale (eventueel gratis) software. Zie voor gedetailleerde info de tekst uit de septembermededeling 2004, en de nadere toelichting op grond van de ervaringen van scholen in 2005. Voor het tweede tijdvak is alleen de PDF leverbaar, die wordt in het tweede tijdvak van alle examens standaard bij de levering tweede tijdvak geleverd. De PDF is echter geen bruikbare vervanging voor kandidaten die voordien (in het eerste tijdvak en in het schoolexamen) uitsluitend de Daisy-CD gebruikten. Indien een "Daisy-kandidaat" recht heeft op audio in het tweede tijdvak, dient de school per kandidaat een individuele voorlezer te regelen.

e. praktische examens

Van de praktische centrale examens (cspe BB, cspe KB, cpe beeldend) worden geen grootschriftuitvoeringen geleverd en ook geen audiobestanden. Dit geldt ook voor de minitoetsen, en ook voor kandidaten met een visuele of auditieve beperking. De context waarin de examens worden afgenomen maakt aanpassing of ondersteuning ter plekke goed uitvoerbaar.

f. dyslexie en digitale examens

Bij de beeldschermexamens in ExamenTester (BB, pilot KB, pilot biologie GL/TL, dans GL/TL, drama GL/TL, muziek GL/TL, kunst havo/vwo en muziek havo/vwo) wordt een dyslexievariant met gesproken tekst geleverd. Bij de examens muziek en kunst havo/vwo met audio CD of in autoplay staat bijna alle leestekst op papier, en kan van die teksten ook een PDF en een Daisy-schijfje worden geleverd.